

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI-4111-01-11/2013

K/13/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	K/13/003 – Udzielanie uczniom przez jednostki samorządu terytorialnego pomocy prawnej o charakterze motywacyjnym (stypendiów)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Mariusz Lenkiewicz – inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89525 z dnia 30 stycznia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Gimnazjum im. Lotników Polskich w Płocicznie – Tartak ¹ ; Płociczno – Tartak 16, 16-402 Suwałki
Kierownik jednostki kontrolowanej	Katarzyna Gałaszewska – Dyrektor Zespołu Szkół im. Lotników Polskich w Płocicznie–Tartak od dnia 1.09.2013 r. Helena Balonis – Dyrektor ww. Zespołu Szkół do dnia 31.08.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² zaspakajanie potrzeb w zakresie stypendiów motywacyjnych.

Ocenę pozytywną uzasadnia między innymi:

- typowanie kandydatów przez Komisję stypendialną i przyznawanie stypendiów przez Dyrektorów Szkoły wyłącznie w przypadku spełnienia warunków wymaganych w ustawie z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty³,
- wypłacanie stypendiów raz w semestrze (okresie) i w ustalonej wysokości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zaspokajanie potrzeb budżetowych w zakresie stypendiów

Opis stanu faktycznego

Środki budżetowe na stypendia za wyniki w nauce i za osiągnięcia sportowe w wysokości 800 zł⁴ w 2011 r. oraz po 1.500 zł w 2012 i 2013 r., zaplanowane zostały w dziale 854 Edukacyjna opieka wychowawcza; rozdziale 85415 Pomoc materialna dla uczniów i § 3240 Stypendia dla uczniów. Natomiast w 2014 roku środki budżetowe zaplanowane na ten cel w kwocie 2.500 zł ujęto w dziale 801 Oświata i Wychowanie; rozdziale 80110 Gimnazja (§ 3240). Zgodnie z wyjaśnieniem Pani Heleny Balonis, Dyrektora Szkoły do dnia 31.08.2013 r., przy ustalaniu wydatków budżetowych na stypendia motywacyjne „analizowano wykorzystanie środków w poprzednich latach, brano również pod uwagę specyfikę danych klas i na tej podstawie ustalano wielkość budżetu na dany rok”

(dowód: akta kontroli str. 23-32)

¹ Dalej: Gimnazjum lub Szkoła.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 ze zm. – ustawa dalej zwana: „ustawą o systemie oświaty”.

⁴ Kwota wynikająca z zatwierdzonej Uchwałą nr XI/81/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 27.09.2011r. zmiany planu wydatków budżetowych (plan pierwotny – 1 500,00 zł), skutkującej zmniejszeniem planu w rozdziale 85415 § 3240 kosztem rozdziału 80110 §§ 4210, 4440 – (dowód: akta kontroli str. nr 85-87).

Łączna kwota wypłaconych środków budżetowych na stypendia za wyniki w nauce w latach 2011 – 2013 wyniosła 1.600 zł, w tym:

- w 2011 r.: 800 zł (100 % planowanych środków), w tym odpowiednio po 400 zł za wyniki uzyskane kolejno w I i II półroczu roku szkolnego 2010/2011,
- w 2012 r.: 300 zł (20,0 % planowanych środków), 300 zł za wyniki uzyskane w I półroczu roku szkolnego 2011/2012,
- w 2013 r.: 500 zł (33,3 % planowanych środków), w tym odpowiednio 200 i 300 zł za wyniki uzyskane kolejno w I i II półroczu roku szkolnego 2012/2013.

W latach szkolnych 2011/2012 - 2012/2013 nie przyznawano i nie wypłacano stypendiów za osiągnięcia sportowe. Jak wyjaśnił nauczyciel wychowania fizycznego⁵, nie było w tym okresie uczniów, którzy spełnialiby kryteria opisane w art. 90g ust 2 ustawy o systemie oświaty. (dowód: akta kontroli str. 75, 96-97)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Najwyższa Izba Kontroli zauważyła, że w latach budżetowych 2012 - 2013 plan wydatków na stypendia motywacyjne zrealizowano w 20,0% i 33,3%, podczas gdy wysokość stypendium w latach szkolnych 2011/2012 - 2012/2013 (100 zł) była znacznie niższa od maksymalnej wysokości, wynikającej z art. 90g ust. 10 ustawy o systemie oświaty (wynoszącej od 1 listopada 2009 r. do 31 października 2012 r. 182 zł, a po 1 listopada 2012 r. – 212 zł). Dyrektor Helena Balonis wyjaśniła, że niskie wykorzystanie środków budżetowych na stypendia motywacyjne spowodowane było tym, iż uczniowie gimnazjum nie kwalifikowali się do otrzymania stypendiów, ponieważ nie spełniali wymogów art. 90g ustawy o systemie oświaty, a „różne wartości stypendiów za takie samo osiągnięcie powodowałyby niepotrzebne konflikty i poczucie niesprawiedliwości”.

(dowód: akta kontroli str. 33-35, 75, 98-99)

2. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niejednolity sposób ujęcia środków budżetowych przeznaczonych na stypendia motywacyjne: w planach finansowych na lata 2012 i 2013 w dziale 854 Edukacyjna opieka wychowawcza i rozdziale 85415 Pomoc materialna dla uczniów (w § 3240 Stypendia dla uczniów), zaś w planie finansowym na rok 2014: w dziale 801 - Oświata i Wychowanie i rozdziale 80110 Gimnazja (§ 3240). W toku kontroli prowadzonej w Urzędzie Gminy Suwałki, Kierownik Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Suwałkach obsługującego szkoły Gminy Suwałki w zakresie administracyjno-ekonomicznym poinformował, że w planie wydatków Gimnazjum zostanie wprowadzona zmiana, polegająca na ujęciu wydatków na pomoc materialną dla uczniów w rozdziale 85415. (dowód: akta kontroli str. 23-32, 92-93)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie zaspokojenie potrzeb budżetowych szkoły w zakresie stypendiów motywacyjnych.

2. Zgodność zasad udzielania stypendiów z przepisami ustawy o systemie oświaty

2.1. Wnioski o stypendia złożone w latach szkolnych 2011/2012 - 2013/2014

Opis stanu
faktycznego

W latach szkolnych 2011/2012 - 2013/2014 wychowawcy klas złożyli łącznie 14 wniosków o przyznanie stypendiów za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe, w tym:

- 3 wnioski w roku szkolnym 2011/2012 (wszystkie za wyniki w nauce),
- 5 wniosków w roku szkolnym 2012/2013 (wszystkie za wyniki w nauce),
- 6 wniosków w roku szkolnym 2013/2014⁶ (pięć za wyniki w nauce oraz jeden za osiągnięcia sportowe). (dowód: akta kontroli str. 89)

Ustalono, iż:

- wszystkie wnioski złożone zostały przez wychowawców do Komisji stypendialnej, zgodnie z wymogiem art. 90g ust. 8 ustawy o systemie oświaty,

⁵ Jedyny nauczyciel tego przedmiotu w szkole.

⁶ Dane dotyczące I semestru roku szkolnego 2013/2014.

- wszystkie wnioski o przyznanie stypendium zawierały dane osobowe i adresowe ucznia, klasę, do której uczęszczał oraz średnią ocen, która we wszystkich przypadkach była równa lub wyższa od minimalnej średniej uprawniającej do przyznania stypendium motywacyjnego, ustalonej każdorazowo przez Komisję stypendialną:
 - w przypadku wniosków o przyznanie stypendiów za wyniki w nauce za I semestr lat szkolnych 2011/2012 - 2013/2014 – średnią ocen za I semestr odpowiednich lat szkolnych,
 - w przypadku wniosków o przyznanie stypendiów za wyniki w nauce za II semestr lat szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 – średnią ocen za wyniki osiągane w całym roku szkolnym.

Na wnioskach dotyczących lat szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 nie wskazano ocen z zachowania. Jak wyjaśniła Pani Helena Balonis, Dyrektor Szkoły do 31.08.2013 r., wychowawca, zgodnie z przyjętą w szkole praktyką, wnioskuje o przyznanie stypendium motywacyjnych tylko i wyłącznie w stosunku do osób, które spełniają kryteria ustawowe, zaś Komisja stypendialna oraz Dyrektor weryfikują oceny uczniów z zachowania. Wnioski o przyznanie stypendiów za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe złożone do Komisji stypendialnej 20.01.2014 roku (za I semestr 2014 roku) zawierały tę ocenę.

(dowód: akta kontroli str. 56-70)

W Regulaminie przyznawania stypendium motywacyjnego wskazano m.in., że jednym z warunków przyznania stypendium za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe jest uzyskanie przez ucznia dobrej oceny z zachowania. Zrealizowano tym samym sformułowany po kontroli P/10/074 „Wykorzystanie środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów” wniosek Najwyższej Izby Kontroli o dostosowanie kryteriów przyznawania stypendium motywacyjnego do uregulowań określonych w art. 90g ust. 2 ustawy o systemie oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 7-18)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Typowanie kandydatów do stypendiów w latach szkolnych 2011/2012 - 2013/2014

Opis stanu
faktycznego

W celu opiniowania wniosków o przyznanie stypendiów, zarządzeniem Nr 9/2011 z dnia 6 maja 2011 r. Dyrektor Szkoły na podstawie art. 90g ust. 6 ustawy o systemie oświaty, powołał trzyosobową Komisję stypendialną.

(dowód: akta kontroli str. 19-21)

Na podstawie dokumentacji z prac Komisji stypendialnej w latach szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 ustalono, iż:

- po weryfikacji przedłożonych przez wychowawców klas wniosków o przyznanie stypendiów za wyniki w nauce, przekazywano je wraz ze stosowną opinią Dyrektorowi Szkoły, zgodnie z wymogiem art. 90g ust. 8 ustawy o systemie oświaty. Komisja wytypowała do otrzymania stypendium łącznie 8 uczniów (w ww. dwóch latach szkolnych odpowiednio 3 i 5 uczniów), tj. wszystkich kandydatów wskazanych we wnioskach. Wytypowani kandydaci spełniali kryteria określone w art. 90g ust. 2 ustawy o systemie oświaty, tj. posiadali wysoką średnią ocen, przekraczającą poziom określony przez komisję stypendialną (5,0) oraz co najmniej dobrą ocenę z zachowania,
- średnią ocen, o której mowa w art. 90g ust. 2 ustawy o systemie oświaty, Komisja ustalała oddzielenie na każdy rok kalendarzowy (decyzjami z 6.02.2012 r., 16.01.2013 r. i 20.01.2014 r.), każdorazowo po zasięgnięciu opinii Samorządu uczniowskiego oraz - jak wyjaśnił Dyrektor Szkoły - Rady pedagogicznej. Zrealizowano tym samym sformułowany po kontroli P/10/074 „Wykorzystanie środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów” wniosek Najwyższej Izby Kontroli o ustalanie średniej ocen wymaganej do otrzymania stypendium zgodnie z wymogami art. 90g ust. 7 ustawy o systemie oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 41-49, 71-74)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wnioskowanie i typowanie uczniów do przyznania stypendiów motywacyjnych.

3. Przyznawanie i wypłacanie stypendiów za lata szkolne 2011/2012 - 2012/2013

Opis stanu faktycznego

Wójt Gminy Suwałki pismem z dnia 13.05.2011 r. zobowiązał dyrektorów podlegających mu szkół do udzielania stypendiów motywacyjnych zgodnie z art. 90g ustawy o systemie oświaty. (dowód: akta kontroli str. 95)

Wysokość stypendium motywacyjnego w poszczególnych semestrach określał w porozumieniu z Wójtem Gminy Dyrektor Szkoły. Decyzje o przyznaniu danego stypendium podejmowano po zasięgnięciu opinii Komisji stypendialnej, Rady pedagogicznej i w porozumieniu z Wójtem Gminy Suwałki, tj. z zachowaniem wymogu art. 90g ust. 10 ustawy o systemie oświaty. Wysokość stypendiów za lata za szkolne 2011/2012 i 2012/2013 określono na 100 zł, a za I semestr roku szkolnego 2013/2014 – 150 zł. Nie przekraczała ona limitu wprowadzonego w art. 90g ust. 10 ustawy o systemie oświaty tj. dwukrotności kwoty określonej w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁷. (dowód: akta kontroli str. 33-37, 56-63)

Decyzje w sprawie określenia wysokości stypendiów motywacyjnych Dyrektorzy podejmowali::

- za I i II semestr roku szkolnego 2011/2012 oraz za I semestr roku szkolnego 2012/2013 – przed rozpoczęciem składania wniosków przez wychowawców do Komisji stypendialnej, tj. 20.01.2012 r., 29.08.2012 r. i 15.01.2013 r. (składanie wniosków rozpoczęło się od 1 do 17 dni później),
- za II semestr roku szkolnego 2012/2013 i I semestr roku szkolnego 2013/2014 – w dniu rozpoczęcia składania wniosków lub po ich złożeniu, tj. w dniach 02.09.2013 r. i 10.02.2014 r. (dowód: akta kontroli str. 33-37)

Jak wyjaśniła Pani Helena Balonis, Dyrektor Szkoły w czasie wydania powyższych decyzji, „w latach szkolnych 2011/2012 oraz 2012/2013 (w I semestrze) przyjętą praktyką było wystosowanie pisma do Wójta Gminy Suwałki o zaopiniowanie wysokości stypendium motywacyjnego przed złożeniem wniosków przez wychowawców, ze względu na zagwarantowanie istnienia środków finansowych przyznanych w budżecie szkoły”.

(dowód: akta kontroli str. 81-82)

Komisje stypendialne wytypowały do przyznania stypendiów za wyniki w nauce wszystkich 8 kandydatów, zgłoszonych przez wychowawców klas w latach szkolnych 2011/2012 - 2012/2013. (dowód: akta kontroli str. 44-49)

Wszystkim wytypowanym uczniom przyznano i wypłacono 8 stypendiów w wysokości zgodnej z uprzednią decyzją Dyrektora Szkoły o wysokości stypendium w danym semestrze (po 100 zł), tj. na łączną kwotę 800 zł:

- za I semestr roku szkolnego 2011/2012 w dniu 07.02.2012 r. stypendium przyznano trzem uczniom i wypłacono (łącznie 300 zł) 10.02.2012 r.,
- za II semestr tego roku szkolnego nie przyznano uczniom Gimnazjum stypendiów motywacyjnych,
- za I semestr roku szkolnego 2012/2013 w dniu 16.01.2013 r. stypendium przyznano dwóm uczniom i wypłacono (łącznie 200 zł) 6.02.2013 r.,
- za II semestr tego roku szkolnego w dniu 02.09.2013 r. stypendium przyznano trzem uczniom i wypłacono (łącznie 300 zł) 17.09.2013 r.

Nie stwierdzono przypadków wypłacania stypendiów dwa razy w semestrze. Zrealizowano tym samym sformułowany po kontroli P/10/074 „Wykorzystanie środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów” wniosek Najwyższej Izby Kontroli o przyznawanie i wypłacanie stypendiów motywacyjnych zgodnie z wymogami art. 90g ust. 9 ustawy o systemie oświaty. (dowód: akta kontroli str. 71-74, 90)

⁷ Dz. U. z 2013 r. poz. 1456 ze zm. Zgodnie z art. 18 i 19 powołanej ustawy, wysokość świadczeń rodzinnych podlega weryfikacji co 3 lata, a wysokość zweryfikowanych świadczeń, obowiązująca po 31 października 2009 r. została określona w rozporządzeniach Rady Ministrów, wydanych na podstawie art. 19 ust. 4 ww. ustawy.

W kontrolowanym okresie w Gimnazjum nie zawierano umów stypendialnych. Nie wystąpiły ponadto przypadki zwrotu stypendium (sytuacji takiej nie przewidziano także w Regulaminie przyznawania stypendium motywacyjnego). (dowód: akta kontroli str. 94)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przyznawanie i wypłacanie uczniom stypendiów motywacyjnych.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Białystok, dnia 14 marca 2014 r.

Kontroler
Mariusz Lenkiewicz
inspektor kontroli państwowej

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up. p.o. WICEDYREKTORA
Agata Katarzyna Ciupa

.....
podpis

.....
podpis